

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

кафедра теорії права та кримінально-процесуальної діяльності факультету правоохоронної діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 21 «КРИМІНАЛІСТИКА»**

ОПП «Правоохоронна діяльність»

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	26 Цивільна безпека
Спеціальність:	262 Правоохоронна діяльність
Кваліфікація:	бакалавр правоохоронної діяльності
Професійна кваліфікація:	офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України
Форма здобуття освіти:	денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Криміналістика», є обов'язковою для вивчення ОПП «Правоохоронна діяльність». Вивчається протягом 8-го семестру на кафедрі Теорії права та кримінально-процесуальної діяльності.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Криміналістика» є вивчення курсантами теоретичних положень даної навчальної дисципліни та практики її застосування у діяльності органів охорони державного кордону; формування у курсантів практичних умінь і навичок ефективного застосування криміналістичних рекомендацій при виконанні завдань кримінального судочинства, встановлення істини у кримінальному провадженні, захисту прав та свобод людини і громадянина; опанування курсантами необхідної методологічної та практичної бази для успішного вирішення питань, що виникають у практиці органів охорони державного кордону та їх оперативних підрозділів, зокрема, при виконанні доручень слідчого, прокурора у кримінальному провадженні та формування навичок прийняття юридичних рішень під час розслідування злочинів та провадження слідчих (розшукових) дій; підвищення правової культури курсантів Національної академії Державної прикордонної служби України та ерудиції майбутніх офіцерів, а також формування впевненості у благонадійності правової системи, у справедливості правосуддя, відданість ідеям істини, добра, законності, почуття відповідальності перед державою, суспільством і людиною, звички сумлінного виконання приписів законів.

Завдання навчальної дисципліни «Криміналістика» є вивчення методологічних засад криміналістичної техніки, криміналістичної тактики та методики розслідування окремих видів злочинів.

Ця навчальна дисципліна є однією із профілюючих у системі підготовки фахівців із галузі знань «Правоохоронна діяльність». «Криміналістика» як навчальна дисципліна належить до фундаментальних, обов'язкових, професійно орієнтованих юридичних дисциплін і посідає провідне місце в професійній підготовці майбутніх офіцерів органів та підрозділів Державної прикордонної служби України.

Курсант (слухач, студент), який успішно завершив вивчення дисципліни «Криміналістика», повинен:

знати:

- теоретичні та методологічні основи криміналістики;
- загальні положення теорії криміналістичної ідентифікації;
- теоретичні основи криміналістичної техніки;
- основні положення судової фотографії та відео-звукзапису;
- загальні положення трасології;
- основні положення судової балістики;
- теоретичні основи техніко-криміналістичного дослідження документів та письма;
- вчення ідентифікації людини за ознаками зовнішності;

- теоретичні основи криміналістичної тактики;
- загальні положення огляду місця події при розслідуванні злочинів, пов'язаних із порушенням державного кордону;
- загальні положення тактики допиту та одночасного допиту двох і більше раніше допитаних осіб;
- загальні положення тактики обшуку;
- теоретичні основи проведення слідчого експерименту;
- поняття тактичних прийомів та порядок проведення пред'явлення для впізнання;
- загальні положення тактики призначення судових експертиз;
- теоретичні основи криміналістичної методики розслідування злочинів;
- основи методики розслідування злочинів проти життя, здоров'я, честі та гідності людини;
- загальні положення методики розслідування злочинів проти власності;
- методику розслідування злочинів у сфері службової діяльності;
- особливості розслідування незаконного переправлення осіб через державний кордон.

вміти:

- використовувати спеціальні знання при проведенні криміналістичної ідентифікації;
- використовувати фото та відео-звукзапис при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій;
- виявляти, фіксувати та досліджувати сліди ніг і рук людини, слідів транспортних засобів та одорологічні сліди;
- оглядати вогнепальну та холодну зброю та сліди їх дії;
- досліджувати паспорти, документи, печатки на предмет виявлення їх підробки;
- складати словесний портрет та описувати людину за ознаками зовнішності;
- використовувати криміналістичні методи та прийоми під час проведення слідчого огляду, фіксувати його результати;
- проводити та оформляти допит, одночасний допит двох і більше раніше допитаних осіб;
- використовувати криміналістичні рекомендації під час проведення обшуку;
- здійснювати підготовку, проведення та процесуальне оформлення слідчого експерименту;
- використовувати криміналістичні рекомендації під час проведення пред'явлення для впізнання;
- складати процесуальні документи при підготовці та призначенні судових експертиз;
- використовувати криміналістичні рекомендації під час розслідування злочинів проти життя, здоров'я та гідності людини;
- використовувати криміналістичні рекомендації при розслідуванні злочинів проти власності;
- використовувати криміналістичні рекомендації при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності;

- використовувати криміналістичні рекомендації при розслідуванні незаконного переправлення осіб через державний кордон.

ознайомитись:

- історією розвитку криміналістики;
- сучасним станом та перспективами розвитку криміналістики в Україні та за кордоном;
- сучасними можливостями використання криміналістичної техніки при розкритті та розслідуванні злочинів;
- перспективами розвитку криміналістичної техніки, тактики та методики розслідування злочинів та їх використання органами охорони державного кордону.

ВИКЛАДАЧІ:

Старший викладач кафедри Теорії права та кримінально-процесуальної діяльності кандидат педагогічних наук, доцент, Наталія ЛОГІНОВА, e-mail: natalialgnv@i.ua

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Кримінальний процес, кримінальне право, Основи судових та правоохоронних органів.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні класи, лабораторія криміналістики.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин													Форма підсумкового контролю			
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота						Індивідуальна робота				Самостійна робота	екзамен	диференційований залік	залік	
					лекції	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	індивідуальні заняття	курсорова робота	підсумковий контроль	Усього	техніко-криміналістичний практикум	тактико-криміналістичний практикум					курсорова робота
4	VIII	5	150	90	38	20	6	14	-	6	6	30	10	10	10	30	+		
Усього за дисципліну		5	150	90	38	20	6	14	-	6	6	30	10	10	10	30			

Основні методи навчання: МН1.1; МН 1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.1; МН3.2; МН3.6; МН4.1; МН4.2.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3; МК4.4.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5;
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5;
ЗК-3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3
ЗК-5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3
ЗК-7	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5;
ЗК-8	Здатність приймати обґрунтовані рішення	МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3
Фахові компетентності спеціальності		
СК-3	Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності	МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3; МК4.4.
СК-5	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел	МК2.6; МК3.1;
СК-6	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації	МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6;
СК-7	Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми	МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6;
СК-13	Здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності	МК2.6; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3; МК4.4.
СК-14	Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних	МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6;
СК-20	Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці	МК2.6; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3; МК4.4.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
РН-3	Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.	МН1.1; МН1.3; МН2.2; МН3.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.5; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
РН-4	Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.	МН1.1; МН 1.2; МН1.3; МН3.6; МН4.1; МН4.2	МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3; МК4.4
РН-12	Адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.	МН1.1; МН 1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.1; МН3.2; МН3.6;2.	МК2.6; МК3.1; МК3.2;
РН-13	Знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.	МН1.1; МН 1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.1;	МК2.6; МК3.1; МК3.2;
РН-22	Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противника, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.	МН1.1; МН 1.2; МН1.3; МН3.6; МН4.1; МН4.2.	МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3; МК4.4.

14	Тактика призначення та проведення судових експертиз	4	Л2	Пз2					
15	Загальні положення методики розслідування злочинів	2	Л2						
16	Розслідування вбивств та зґвалтувань	4	Л2	Сз2					
17	Розслідування злочинів проти власності	4	Л2	Сз2					
18	Розслідування злочинів у сфері службової діяльності	4	Л2	Сз2					
19	Розслідування злочинів, пов'язаних із порушенням державного кордону	4	Л2	Пз2					
	Курсова робота	6	Кр						
	Екзамен	6	Е6						
	Усього	90	50	30	10				

Умовні скорочення:

Лекція - Л

Практичне заняття - Пз

Лабораторне заняття – Лз

Групове заняття - Гз

Семінарське заняття - Сз

Індивідуальне заняття - Із

Контрольна робота - Кр

Курсова робота (проект) - Кдр

Екзамен - Е

Заняття, що обов'язкові для оцінювання - 3/2-2лб

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
Модуль I.					
4 курс					
1			5	ПРЕДМЕТ ТА МЕТОДОЛОГІЯ КРИМІНАЛІСТИКИ. КРИМІНАЛІСТИЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ	
	1	Лекція	2	Методологічні основи криміналістики 1. Поняття, об'єкт та предмет криміналістики 2. Завдання та система криміналістики 3. Основні положення методики ідентифікації	[1.1], [1.2] [2.1] с. 5-51 [2.2] с. 14-27 [2.3] с. 6-22, 46-56
		Самостійна робота	1	1. Природа криміналістики та її взаємозв'язок з іншими галузями знань 2. Сучасний стан криміналістики в Україні 3. Експертні та криміналістичні установи в Україні 4. Перспективи розвитку криміналістики в Україні 5. Загальнонаукові і спеціальні методи криміналістики, їх класифікація 6. Ідентифікаційні ознаки та їх властивості 7. Види криміналістичної ідентифікації 8. Ідентифікаційний період, ідентифікаційне поле	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
2			5	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ	
	1	Лекція	2	<i>Теоретичні засади криміналістичної техніки</i> 1. Поняття, система та завдання криміналістичної техніки 2. Правові засади використання криміналістичної техніки 3. Техніко-криміналістичне забезпечення правоохоронних органів	[1.2] [2.1] с. 61-81 [2.2] с. 55-84 [2.3] с. 58-69
		Самостійна робота	1	1. Техніко-криміналістичні засоби, які використовуються для виявлення, фіксації, вилучення та попереднього дослідження об'єктів 2. Техніко-криміналістичні засоби, які використовуються при лабораторних дослідженнях	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
3			7	СУДОВА ФОТОГРАФІЯ ТА ВІДЕО-ЗВУКОЗАПИС	
	1	Лекція	2	Загальні положення судової фотографії та відео-звукозапису 1. Поняття судової фотографії, її види та методи 2. Судовий відеозапис 3. Використання звукозапису при проведенні слідчих (розшукових) дій	[1.2] [2.1] с. 82-100 [2.3] с. 70-89 [3.6]
	3	Лабораторне заняття	2	Використання судової фотографії та відеозапису 1. Проведення фотозйомки місця події 2. Складання фототаблиці	[1.2] [2.1] с. 82-100 [2.3] с. 70-89 [3.6]
		Самостійна робота	2	1. Правила фотозйомки місця події 2. Вимоги щодо складання фототаблиць 3. Порядок застосування відеозапису при проведенні слідчих (розшукових) дій 4. Процесуальне оформлення фотозйомки, відеозапису та звукозапису	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
4			9	ТРАСОЛОГІЯ	
	1	Лекція	2	<i>Криміналістичне слідознавство</i> 1. Поняття трасології 2. Сліди в трасології та механізм слідоутворення 3. Загальні положення криміналістичної одорології	[1.2] [2.1] с. 108-123 [2.2] с. 85-193 [2.3] с. 90-110 [3.4]
	2	Практичне заняття	4	<i>Виявлення, фіксація, вилучення та дослідження слідів</i> 1. Виявлення, фіксація, вилучення та дослідження слідів ніг людини 2. Виявлення, фіксація, вилучення та дослідження слідів рук людини 3. Виявлення, фіксація, вилучення та дослідження слідів транспортних засобів	[1.2] [2.1] с. 108-123 [2.2] с. 85-193 [2.3] с. 90-110 [3.4]
	3	Лабораторне заняття	2	<i>Дослідження слідів злочину</i> 1. Дослідження слідів ніг людини 2. Дослідження слідів рук людини	[1.2] [2.1] с. 108-123 [2.2] с. 85-193 [2.3] с. 90-110 [3.4]
		Самостійна робота	2	1. Сліди знарядь злочину та інструментів 2. Техніко-криміналістичні засоби роботи зі слідами та процесуальні вимоги щодо оформлення результатів 3. Поняття та порядок роботи з одорологічними слідами	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
5			5	СУДОВА БАЛІСТИКА	
	1	Лекція	2	Загальні положення судової балістики 1. Поняття судової балістики та її значення 2. Криміналістична класифікація вогнепальної зброї та види боєприпасів 3. Слідчий огляд вогнепальної зброї та слідів її дії	[1.2] [2.1] с. 124-137 [2.2] с. 229-252 [2.3] с. 111-125
	2	Практичне заняття	2	Використання криміналістичного зброєзнавства у слідчій практиці 1. Дослідження вогнепальної зброї та слідів її застосування 2. Дослідження холодної зброї та слідів її застосування 3. Призначення судово-балістичної експертизи	[1.2] [2.1] с. 124-137 [2.2] с. 229-252 [2.3] с. 111-125
		Самостійна робота	1	1. Сліди вогнепальної зброї та її види 2. Попереднє дослідження вогнепальної зброї 3. Можливості судово-балістичної експертизи 4. Класифікація холодної зброї та її елементи 5. Вимоги, які пред'являються до холодної зброї	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
6			5	ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТІВ ТА ПИСЬМА	
	1	Лекція	2	Криміналістична документалістика 1. Поняття техніко-криміналістичного дослідження документів 2. Ідентифікаційні ознаки письма та їх класифікація 3. Підробка печаток, штампів та її ознаки	[1.2] [2.1] с. 138-158 [2.2] с. 209-228 [2.3] с. 126-153
	2	Практичне заняття	2	Техніко-криміналістичне дослідження ознак підробок документів 1. Криміналістичне дослідження документів 2. Фіксація ходу і результатів огляду документа 3. Призначення технічної експертизи документів	[1.2] [2.1] с. 138-158 [2.2] с. 209-228 [2.3] с. 126-153
		Самостійна робота	2	1. Завдання огляду документів 2. Способи підробки документів та їх ознаки 3. Методика виявлення, фіксація, вилучення та дослідження підробок 4. Правила роботи з документами-речовими доказами 5. Способи підробки письма та почерку 6. Методика призначення та проведення почеркознавчої експертизи та технічної експертизи документів	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
7			17	ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЛЮДИНИ ЗА ОЗНАКАМИ ЗОВНІШНОСТІ. КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ОБЛІК	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення ідентифікації людини за ознаками зовнішності</i> 1. Ознаки зовнішності людини та їх класифікація. Словесний портрет 2. Види ідентифікації за ознаками зовнішності 3. Поняття, завдання та види криміналістичного обліку	[1.2] [2.1] с. 159-164 [2.3] с. 154-174 [3.2]
	2	Практичне заняття	4	<i>Зовнішні ознаки людини. Модульний контроль № 1</i> 1. Словесний портрет 2. Фотопортрет людини 3. Криміналістичний облік злочинців 4. Модульний контроль	[1.2] [2.1] с. 159-164 [2.3] с. 154-174 [3.2]
		індивідуальне завдання	2	Виконання техніко-криміналістичного практикуму	
		Самостійна робота	2	1. Поняття криміналістичної реєстрації та криміналістичного обліку та їх значення в розслідуванні та попередженні злочинів 2. Завдання, та науково-правові засади криміналістичного обліку і реєстрації види криміналістичного обліку та реєстрації, їх науково-правові засади 3. Вдосконалення методів та засобів криміналістичного обліку	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
Модуль № 2					
8			5	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТАКТИКИ	
	1	Лекція	2	<i>Теоретичні основи криміналістичної тактики</i> 1. Поняття криміналістичної тактики 2. Криміналістичні версії 3. Планування розслідування злочинів	[1.2] [2.1] с. 181-205 [2.2] с. 268-330 [2.3] с. 176-216
		Самостійна робота	1	1. Психологічні основи тактичних прийомів 2. Поняття і види слідчих версій 3. Підстави та умови побудови слідчих версій, способи їх перевірки 4. Організація розслідування злочинів	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
9			11	ТАКТИКА ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення тактики слідчого огляду</i> 1. Поняття, види та принципи огляду 2. Тактика огляду місця події 3. Фіксація слідчого огляду	[1.2] [2.1] с. 206-211 [2.2] с. 331-345 [2.3] с. 217-251 [3.5]
	2	Семінар	2	<i>Тактика слідчого огляду</i> 1. Стадії огляду місця події 2. Тактичні прийоми дослідження обстановки 3. Правила поводження з предметами, вилученими з місця події 4. Фіксація результатів огляду	[1.2] [2.1] с. 206-211 [2.2] с. 331-345 [2.3] с. 217-251 [3.5]
	4	Лабораторне заняття	2	<i>Тактичні прийоми проведення огляду місця події, оформлення його результатів</i> 1. Проведення огляду місця події 2. Складання протоколу огляду місця події	[1.2] [2.1] с. 206-211 [2.2] с. 331-345 [2.3] с. 217-251 [3.5]
		Самостійна робота	2	1. Освідування 2. Тактика огляду в приміщеннях 3. Тактика огляду на місцевості 4. Додаткові засоби фіксації ходу і результатів слідчого огляду	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
10			7	ТАКТИКА ДОПИТУ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення проведення допиту</i> 1. Поняття та завдання допиту 2. Тактика допиту 3. Тактика допиту двох і більше раніше допитаних осіб	[1.2] [2.1] с. 217-225 [2.2] с. 358-373 [2.3] с. 252-287
	2	Семінар	2	<i>Тактичні прийоми допиту</i> 1. Сутність та види допиту 2. Процес формування показань 3. Зміст тактики допиту	[1.2] [2.1] с. 217-225 [2.2] с. 358-373 [2.3] с. 252-287
	3	Практичне заняття	2	<i>Тактика допиту та одночасного допиту двох і більше раніше допитаних осіб</i> 1. Проведення допиту 2. Проведення одночасного допиту двох і більше раніше допитаних осіб 3. Фіксація результатів допиту	[1.2] [2.1] с. 217-225 [2.2] с. 358-373 [2.3] с. 252-287
		Самостійна робота	2	1. Психологічний контакт 2. Тактика допиту свідків та потерпілих 3. Тактика допиту підозрюваних 4. Особливості тактики допиту в залежності від слідчої ситуації 5. Особливості тактики допиту малолітніх та неповнолітніх свідків 6. Тактика допиту іноземних громадян	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
11			7	ТАКТИКА ЗАТРИМАННЯ ТА ОБШУКУ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення тактики затримання та обшуку</i> 1. Поняття, види та тактичні прийоми затримання. 2. Тактичні прийоми особистого обшуку 3. Тактичні прийоми обшук	[1.2] [2.1] с. 212-216 [2.2] с. 346-357 [2.3] с. 288-313 [3.7]
	2	Семінар	2	<i>Криміналістичні засади проведення затримання та особистого обшуку</i> 1. Поняття, види та і підстави затримання 2. Тактика затримання 3. Фіксація ходу і результатів затримання	[1.2] [2.1] с. 212-216 [2.2] с. 346-357 [2.3] с. 288-313 [3.7]
	3	Практичне заняття	2	<i>Проведення затримання</i> 1. Тактичні прийоми затримання військовослужбовців ДПСУ у разі затримання без ухвали слідчого судді 2. Тактичні прийоми затримання військовослужбовців ДПСУ у разі затримання на підставі доручення правоохоронних органів. 3. Порядок оформлення результатів затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину.	[1.2] [2.1] с. 212-216 [2.2] с. 346-357 [2.3] с. 288-313 [3.7]
		Самостійна робота	2	1. Поняття, види обшуку 2. Тактика обшуку жилих приміщень, присадибних ділянок та живих осіб 3. Використання техніко-криміналістичних засобів при проведенні обшуку 4. Процесуальне оформлення обшуку	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
12			7	ТАКТИКА СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення тактики слідчого експерименту</i> 1. Поняття, сутність та завдання слідчого експерименту 2. Тактика слідчого експерименту 3. Фіксація слідчого експерименту	[1.2] [2.1] с. 231-239 [2.2] с. 326-339 [2.3] с. 388-396
	2	Семінар	2	<i>Тактичні прийоми слідчого експерименту</i> 1. Поняття, завдання та види слідчого експерименту 2. Тактичні умови слідчого експерименту 3. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту	[1.2] [2.1] с. 231-239 [2.2] с. 326-339 [2.3] с. 388-396
	3	Практичне заняття	2	<i>Проведення слідчого експерименту</i> 1. Підготовка до проведення слідчого експерименту 2. Проведення слідчого експерименту 3. Фіксація результатів слідчого експерименту	[1.2] [2.1] с. 231-239 [2.2] с. 326-339 [2.3] с. 388-396
		Самостійна робота	2	1. Види слідчого експерименту 2. Обов'язкові учасники слідчого експерименту 3. Додаткові засоби фіксації слідчого експерименту	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
13			7	ТАКТИКА ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення тактики пред'явлення для впізнання</i> 1. Поняття, мета та об'єкти пред'явлення для впізнання 2. Тактика пред'явлення для впізнання 3. Фіксація пред'явлення для впізнання	[1.2] [2.1] с. 226-230 [2.2] с. 374-383 [2.3] с. 314-325
	2	Практичне заняття	2	<i>Проведення пред'явлення для впізнання та його особливості</i> 1. Підготовка до пред'явлення для впізнання 2. Тактика пред'явлення для впізнання 3. Фіксація ходу і результатів пред'явлення для впізнання	[1.2] [2.1] с. 226-230 [2.2] с. 374-383 [2.3] с. 314-325
		Самостійна робота	2	1. Види пред'явлення для впізнання 2. Етапи пред'явлення для впізнання 3. Тактика пред'явлення для впізнання живих осіб, предметів і трупів, іноземних громадян 4. Пред'явлення для впізнання іноземних громадян	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
14			17	ТАКТИКА ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення тактики призначення судових експертиз</i> 1. Поняття судової експертизи, її види та значення 2. Процесуальні та організаційні питання призначення експертиз. Система експертних установ в Україні 3. Основи підготовки, призначення та проведення судових експертиз	[1.2], [1.3], [1.4], [1.5] [2.1] с. 240-244 [2.2] с. 397-410 [2.3] с. 340-356
		Індивідуальне завдання	10	<i>Виконання тактико-криміналістичного практикуму</i>	
	2	Практичне заняття	2	<i>Призначення експертизи. Модульний контроль № 2</i> 1. Підготовка до призначення експертизи 2. Складання постанови про призначення експертизи 3. Модульний контроль	[1.2], [1.3], [1.4], [1.5] [2.1] с. 240-244 [2.2] с. 397-410 [2.3] с. 340-356
		Самостійна робота	2	1. Види судових експертиз 2. Підготовка і призначення судових експертиз 3. Висновок експерта та його оцінка	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
Модуль III.					
15			5	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ	
	1	Лекція	2	<i>Методика розслідування злочинів, як розділ криміналістики</i> 1. Поняття, завдання і структура криміналістичної методики розслідування злочинів 2. Криміналістична характеристика злочинів та її елементи 3. Поняття і структура злочинної діяльності	[2.1] с. 247-257 [2.2] с. 411-446 [2.3] с. 358-392
		Самостійна робота	2	1. Джерела криміналістичної методики 2. Принципи криміналістичної методики 3. Поняття, завдання, структура та закономірності злочинної діяльності 4. Механізм вчинення злочину	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
16			5	РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ ТА ЗГВАЛТУВАНЬ	
	1	Лекція	2	<i>Основи методики розслідування злочинів проти життя, здоров'я та гідності людини</i> 1. Загальні положення методики розслідування вбивств 2. Загальні положення методики розслідування згвалтувань	[2.1] с. 258-272 [2.2] с. 447-474 [2.3] с. 393-444
	2	Семінар	2	<i>Методика розслідування вбивств та згвалтувань</i> 1. Криміналістична характеристика, слідчі версії і планування розслідування вбивств 2. Особливості розслідування деяких видів убивств 3. Особливості розслідування згвалтувань	[2.1] с. 258-272 [2.2] с. 447-474 [2.3] с. 393-444
		Самостійна робота	1	1. Криміналістична характеристика, слідчі версії планування розслідування вбивств та згвалтувань 2. Початковий та наступний етап розслідування вбивств та згвалтувань 3. Першочергові заходи слідчого при виявленні трупа з ознаками насильницької смерті 4. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій у справах про вбивства і згвалтування	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
17			5	РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ	
	1	Лекція	2	<i>Основи методики розслідування злочинів проти власності</i> 1. Загальні положення методики розслідування злочинів проти власності 2. Слідчі (розшукові) дії і планування розслідування злочинів проти власності 3. Профілактичні дії при розслідуванні злочинів проти власності	[2.1] с. 273-301 [2.2] с. 475-501 [2.3] с. 445-503
	2	Семінар	2	<i>Методика розслідування окремих злочинів проти власності</i> 1. Розслідування крадіжок, грабежів та розбійних нападів 2. Розслідування вимагання та шахрайства 3. Розслідування привласнення, розтрати або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем	[2.1] с. 273-301 [2.2] с. 475-501 [2.3] с. 445-503
		Самостійна робота	1	1. Криміналістична характеристика злочинів проти власності 2. Початковий та наступний етап розслідування злочинів проти власності 3. Типові слідчі ситуації та слідчі версії у справах проти власності 4. Профілактика злочинів проти власності	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
18			5	РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
	1	Лекція	2	<i>Основи методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності</i> 1. Загальні положення методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності 2. Слідчі версії і планування розслідування злочинів у сфері службової діяльності 3. Особливості розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою	[2.2] с. 515-520 [2.3] с. 504-525
	2	Семінар	2	<i>Загальні положення розслідування злочинів у сфері службової діяльності</i> 1. Особливості розслідування злочинів у сфері службової діяльності 2. Розслідування зловживання владою, службовим становищем і халатності 3. Розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою	[2.2] с. 515-520 [2.3] с. 504-525
		Самостійна робота	1	1. Криміналістична характеристика злочинів у сфері службової діяльності 2. Початковий та наступний етап розслідування злочинів у сфері службової діяльності 3. Профілактичні дії при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
19			17	РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення методики розслідування злочинів, пов'язаних із порушенням державного кордону</i> 1. Загальні положення методики розслідування незаконного переправлення осіб через державний кордон 2. Криміналістична характеристика незаконного переправлення осіб через державний кордон 3. Типові слідчі ситуації та слідчі версії у справах про незаконне переправлення осіб через державний кордон	[1.6] [3.3] [3.8]
	2	Практичне заняття	2	<i>Особливості розслідування незаконного переправлення осіб через державний кордон. Модульний контроль № 3</i> 1. Криміналістична характеристика незаконного переправлення осіб через державний кордон 2. Типові слідчі ситуації, слідчі версії та основні напрями розслідування незаконного переправлення осіб через державний кордон	[1.6] [3.3] [3.8]
		Індивідуальне завдання	10	Виконання курсової роботи	
		Самостійна робота	6	1. Криміналістична характеристика використання завідомо підроблених документів при перетинанні державного кордону 2. Початковий та наступний етап розслідування використання завідомо підроблених документів при перетинанні державного кордону 3. Тактика слідчих (розшукових) дій у справах, пов'язаних із порушенням державного кордону 4. Профілактика незаконного переправлення осіб через державний кордон та використання завідомо підроблених документів при перетинанні державного кордону	НМЗ (плани семінарських, практичних та лабораторних занять, завдання на індивідуальну роботу, самостійну роботу та підготовку) з Криміналістики.
	Курсова робота		6		
	Екзамен		6		
Усього по дисципліні			150		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

- 1.1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 1.2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. – 2012. – 19 травня (№ 90–91).
- 1.3. Інструкція про порядок призначення і проведення судових експертиз та експертних досліджень паспортних документів експертною службою Державної прикордонної служби України : Наказ Адміністрації ДПСУ від 7 серпня 2009 № 594. // Офіційний вісник України, 2009 р., № 69, стор. 149, стаття 2409.
- 1.4. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-ХІІ // Відомості Верховної Ради. – 1994. - № 28. – Ст. 232.
- 1.5. Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 р. № 53/5. // Офіційний вісник України, 1998 р., № 46, стор. 172.
- 1.6. Концепція інтегрованого управління кордонами: Розпорядження КМУ від 28.10.2015 р. № 1149-р // Офіційний вісник України, 2015 р., № 90, стор. 126, стаття 3047.
- 1.7. Наказ АДПСУ № 200 від 23.10.2003 р. «Про затвердження Інструкції про застосування зброї, бойової техніки, озброєння кораблів (катерів), літаків і вертольотів Державної прикордонної служби України, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу під час охорони державного кордону та виключної (морської) економічної зони України».
- 1.8. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 1129 від 24.12.2012 року «Про затвердження Інструкції про організацію виконання в кримінальному провадженні письмових доручень слідчого, прокурора оперативними підрозділами Державної прикордонної служби України».
- 1.9. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 386 від 10.05.2018 року «Про затвердження Інструкції про порядок дій уповноважених службових осіб органів Державної прикордонної служби України під час затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, без ухвали слідчого судді або суду».
- 1.10. Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Служби безпеки України №№ 117/960/523/1075/1208 від 21 листопада 2012 року «Про затвердження Інструкції про порядок дій посадових осіб правоохоронних органів у разі виявлення у пунктах пропуску через державний кордон України осіб, стосовно яких є доручення правоохоронних органів щодо їх розшуку та затримання на підставі рішення суду».

1.11. Наказ МВС України № 535 від 23.06.2017 року «Про затвердження Порядку дій уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України в разі виявлення в пунктах пропуску через державний кордон України та контрольних пунктах в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї осіб, стосовно яких надано доручення, та порядку взаємодії органів охорони державного кордону з уповноваженими державними органами, які надали доручення».

1.12. Наказ МВС України № 505 від 14.06.2016 року «Про затвердження Порядку дій посадових осіб Державної прикордонної служби України та органів Національної поліції України в разі виявлення в пунктах пропуску через державний кордон України осіб, автомобільних транспортних засобів і паспортних документів, які перебувають у банках даних інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерполу».

1.13. Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України №№ 114/1042/516/1199/936/1687/5 від 16 листопада 2012 року «Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні».

2. Базова

2.1. Кузьмічов В.С., Прокопенко Г. І. Криміналістика: Навч. посіб. / За заг. ред. В.Г. Гончаренка та Є.М. Мойсєєва. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 368 с.

2.2. Салтевський М.В. Криміналістика (в сучасному викладі): Підручник. – Кондор, 2005. – 588 с., 32 іл.

2.3. Криміналістика: Підручник для студентів юрид. спец, вищих закладів освіти. – Кол. Авторів: В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. / За ред. проф. В.Ю. Шепітька. – 4-е вид., перероб. і доп. – Х. Право, 2010. – 464 с.

3. Допоміжна

3.1. Аверьянова Т. В., Белкин Р.С., Корухов Ю. Г., Россинская Е.Р. Криминалистика. Учебник для вузов. / Под ред. Р.С.Белкина. – М.: Изд-я группа НОРМА-ИНФРА: М., 1999. – 990 с.

3.2. Розыск. Признаки внешности человека: Справ. Издание / Сост. С.В.Слинько; Под ред. Н.М.Халина. – Харьков: Арсис, 1998. – 256 с.

3.3. Кримінально-процесуальна діяльність органів охорони державного кордону : навчальний посібник / О.В. Андрушко, А.З. Сорока, Л.Ю. Капітанчук, В.Ю. Мазур. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2015. – 264 с.

3.4. Онисько О.І. Види слідів та використання їх при розслідуванні незаконного перетинання державного кордону (за матеріалами органів дізнання Прикордонних військ України): дис... канд. юрид. наук. 12.00.09. – Київ, 2002. – 235 с.

- 3.5. Литвин Ю.И. Осмотр места происшествия при нарушении государственной границы Украины. Дис. канд. юрид. наук. 20.02.03. Хмельницький, 1998 г. – 189 с.
- 3.6. Ищенко Е.П., Ищенко П.П., Зотчев В.А Криминалистическая фотография и видеозапись: Учебн.-практ. пособие / Под ред. проф. Е.П.Ищенко. - М.: Юристь, 1999. – 438 с.
- 3.7. Денисюк С.Ф., Шепитько В.Ю. Обыск в системе следственных действий (Тактико-криминалистический анализ): Научно-практическое пособие. - Харьков: Консум, 1999. – 160 с.
- 3.8. Саїнчин А.С., Похіла І.Б., Притула А.М. Методика розкриття незаконного переправлення осіб через державний кордон України (криміналістичні та оперативно-розшукові аспекти): Монографія. – О.: Фенікс, 2008. – 368 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ (ІНТРАНЕТІ)

1. <http://www.zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України, нормативні акти
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Урядовий портал.
3. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України
- 4 <http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний суд України
5. www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
6. <http://jur-academy.kharkov.ua/освіта/бібліотека/> - бібліотека Національної Юридичної академії ім. Ярослава Мудрого
7. <http://dpsu.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Державної прикордонної служби України
8. <http://pidruchniki.ws> - українські підручники
9. http://10.241.24.195/page_lib.php - Сорока АЗ. Криміналістика (Електронний ресурс) : курс лекцій. – Хмельницький : НАДПСУ, 2014. – 159 с.
10. 10.241.24.9 – модульне середовище

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи

самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідовує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А
Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний

МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький